

**Melléklet a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Versenyhez
2017/2018. tanév, Országos írásbeli forduló
II. kategória, 9-10. évfolyam**

Öt forrás Teslával kapcsolatban

A) forrás

Hraskó Péter: **Nikola Tesla és az üzemanyag nélküli motor.** In: Termesztvilaga.hu. X-Aknák. hn.,én. URL: <http://www.termesztvilaga.hu/X-Aknak/docs/tesla1/tesla.html> (Utolsó letöltés: 2018.01.22.)

„Nikola Teslán a háromfázisú villamos-energia rendszer feltalálóját és megvalósítóját tiszteljük, kétségkívül a második ipari forradalom egyik legzeniálisabb alakja volt. [...] Ambiciózus álmat dédelgetett magában, az üzemanyag nélküli motor tervét, ami fölöslegessé tett volna erőművet, hálózatot egyaránt. Tesla sohasem mutatott be ilyen motort a nyilvánosság előtt. De sokszor nyilatkozta a sajtóban, hogy a feladatot lényegében megoldotta. [...] A technikai elgondolás az öngerjesztés elvén alapult. [...] Tesla Faraday egyik találmányához, a Faraday-koronghoz nyúlt vissza. [...]Az üzemanyag kérdésében Teslának meg kellett maradnia a metafora szintjén. Több helyen is elmondta, hogy szerinte mihez *hasonlatos* (de csak hasonlatos!) az a folyamat, amely az üzemanyag nélküli motorjában lejátszódik. Ez a következő elképzelés - lényegében szó szerint - Tesla egy 1900-ban keletkezett írásából: »Képzeld el, hogy egy tartályt helyezünk el egy tó fenekén és kiszivattyúzzuk belőle a vizet. Tudjuk, hogy amikor engedjük, hogy a víz újra megtöltse a tartályt, elvben munkavégzés történhet, de egy szemernyivel sem több, mint amennyit a kiszivattyúzásra fordítottunk.«

[...] A víz és a tartály csupán hasonlat, igazából a tökéletesített Faraday-dinamó lebegett a szeme előtt.”

Amit a forrásról tudunk: Hraskó Péter fizikus, nyugalmazott egyetemi tanár. Számos tankönyv és tudomány népszerűsítő írás szerzője, közkedvelt előadó, a relativitáselmélet és az energiamegmaradás témakörök szakértője, a Szkeptikus Társaság tagja. A Pécsi Tudományegyetemen tanított, a Fizikai Intézet Elméleti Fizika Tanszékén. Relativitáselmélet című könyvét több magyar egyetemen tankönyvként használják. A *Fizikai Szemle*, a *Természet Világa* szakfolyóiratokban jelentek meg publikációi. A fenti írás a Janus Pannonius Tudományegyetemen a Fizikus Napok keretében 1999. április 20-án elhangzott előadás szövege.

B) forrás

Swartz, Tim R.: **Nikola Tesla elveszett feljegyzései.** Bp., Angyali Menedék, 2016. 224 p.

„Megtudhatja Tim Schwartz könyvéből, ki volt Nikola Tesla!

Jelen könyvünkben az *elveszett* feljegyzéseiről olvashat, melyek bevezetik Önt a világ legnagyobb varázslójának szigorúan bizalmas körülmények között végzett munkáiba. Így betekintés kaphat az időutazás rejtelmébe, szó lesz az alternatív energiákról, a náci repülő csészealjokról, antigravitációról, ingyen energiáról, dimenziókapukról, rejtélyes rádiójelekről az űrből, időjárás-manipulációról, halálos elektromos sugarakról, a tudomány összeesküvéseiről, és még számos más dologról, melyet Nikola Tesla nevéhez kapcsolnak az elmúlt évtizedek.”

Amit a forrásról tudunk: A *Nikola Tesla elveszett feljegyzései* című kiadványt a kiadó a Tesla titkos élete és munkássága iránt érdeklődő olvasóinak ajánlja, azoknak, akik „a látszat mögé akarnak nézni.”

A szerző, Tim R. Swartz indiai születésű televíziós producer, számos népszerű könyv szerzője. Fotóriporterként sokféle utazott, paranormális jelenségeket és más szokatlan misztériumokat vizsgált. Cikkei olyan magazinokban jelentek meg, mint pl. az *UFO Univerzum*, a *Flying Saucer Review*, az *Unsolved Ufo-Reports*, ezek mellett az online megjelenő *Conspiracy Journal* írója és szerkesztője.

**Melléklet a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Versenyhez
2017/2018. tanév, Országos írásbeli forduló
II. kategória, 9-10. évfolyam**

C) forrás

Pesthy Gábor: **Mi jött be Tesla 21. századi jóslataiból?** In: Origo. Főszerk. Gábor László, Bp., New Wave Media Group, 2013.04.24. URL: <http://www.origo.hu/tudomany/20130424-nikola-tesla-joslatai-a-21-szazadrol.html> (Utolsó letöltés: 2018.01.02.)

„Nikola Teslának a 21. századra, többek között pl. a robotikára, az energiaforrások felhasználására vonatkozó jóslatait George Sylvester Viereck amerikai újságíró jegyezte le, az interjú 1935. február 9-én jelent meg a *Liberty* magazinban. Ez a cikk elsősorban azért egyedülálló, mert a szerző jószerivel változtatás nélkül tolmácsolta Tesla gondolatait. [...]

Tesla az 1890-es évek végén kezdett foglalkozni a robotikával, amikor szabadalmaztatta a távirányítású hajóját, amely teljesen lenyűgözte a nézőket a Madison Square Gardenben 1898-ban rendezett Elektromos Kiállításon. [...] Tesla a természeti erőforrások jobb kihasználásáról is nyilatkozott. »Jóval azelőtt, hogy a következő század felvirradna, a módszeres újraerdősítés és a természeti erőforrások tudományos kezelése véget vet a pusztító szárazságoknak, erdőtüzeknek és árvizeknek. A vízenergia általános használata és az energia nagy távolságra való eljuttatása minden háztartást ellát olcsó energiával, és megszünteti az üzemanyagok elégetésének szükségességét.« Tesla zseniális feltaláló volt, akinek sok hozzájárulását a világ fejlődéséhez ma jobban ünneplik, mint valaha. Noha sok dologban tévedett, más dolgokban (a tiszta levegő, víz és élelem megbecsülése vagy a „gondolkodó gépek” eljövetele) viszont meglepően jól látta a jövő alakulását.”

Amit a forrásról tudunk: Egy hírportálon, az *Origón* jelent meg, 2013.04.24-én, Pesthy Gábor tollából. A szerző egy 1935-ben, az amerikai *Liberty* magazinban megjelent, Teslával készült interjúról számol be írásában, az eredeti cikket több helyen idézve. Az *Origo* cikke 4 éve frissült utoljára. A szerző, dr. Pesthy Gábor – mint azt az *Origo* impresszumából megtudhatjuk – a Tudomány rovat munkatársa, 2011-ben Hevesi Endre-díjas újságíró. A díjban azok az újságírók részesülhetnek, akik az előző évben a tudomány és a technika új lehetőségeinek, eredményeinek népszerű ismertetése érdekében a legtöbbet tették.

D) forrás

Tesla, Nikola. In: Magyar nagylexikon, 17. Budapest, Magyar Nagylexikon Kiadó, 2003. 386. o.

Tesla, Nikola (*1856.júl.10. Smiljan, †1943.jan.7. New York): szerb származású amerikai (USA) fizikus, elektromérnök, feltaláló. Grazban és Prágában tanult. Bp.-en (1880-82), Párizsban (1882-84), később az USA-ban dolgozott (1884-től). Nevéhez fűződik a forgó mágneses erőter elvén alapuló elektromotor feltalálása és továbbfejlesztése, az időben változó nagyfeszültség előállítására alkalmas ~ - transzformátor megépítése, a gyógyászatban is használt, nagyfrekvenciás, nagyfeszültségű ~ - áram felfedezése. Róla nevezték el a mágneses indukció → *SI* mértékegységét (→ *tesla*)

F.M. *Experiments with Alternate Currents of High Potential and High Frequency* (1904).

Amit a forrásról tudunk: A *Magyar nagylexikon* általános nagylexikon, melynek kiadását 1993-ban kezdte meg az Akadémiai Kiadó. A negyedik kötet 1995-ben jelent meg. A kiadást az 5. kötettől a Magyar Nagylexikon Kiadó Rt. folytatta, és 1997–2004 között megjelentette a további köteteket. A lexikon 18 kötetet és egy kiegészítő kötetet tartalmaz, melyekben közel 160 000 szócikk, 19 000 színes és fekete-fehér illusztráció található. Bemutatja a Föld országait térképekkel; több tízezer életrajzi cikket tartalmaz tudósokról, művészekről, politikusokról; igyekszik minden tudományterületet lefedni. Készítésében 340 szerző működött közre, ellenőrzését pedig 105 lektor végezte. A szerkesztést a főszerkesztő és a kötet szerkesztők irányításával 24 szakszerkesztő végezte.

Melléklet a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Versenyhez
2017/2018. tanév, Országos írásbeli forduló
II. kategória, 9-10. évfolyam

E) forrás

Nikola Tesla. In: [tiboru]: Konteó. Harminc válogatott összeesküvés-elmélet. Bp., Göncöl Kiadó, 2013. 189-209. o.

„[...] Nikola hajthatatlan: Amerikába akar menni, mert úgy látja, szakmai kiteljesedését csak az Újvilág, s azon belül Thomas Alva Edison közvetlen környezete tudja biztosítani. [...] Az első megbízása rögtön komoly kihívás (és vélelmezhetően vizsgafeladat is Edison részéről): a kor leggyorsabb utasszállító hajója, az S. S. Oregon ott horgonyoz a new yorki kikötőben és nem tud elindulni, mert mindkét áramfejlesztője meghibásodott és nem működik a világítás, ami egy ilyen kategóriájú hajónál megengedhetetlen. Tesla személyesen válogatja ki a szerszámokat, majd este tízkor petróleumlámpák mellett kezdi el a munkát, hiába mondják neki, hogy várja meg a pirkadatot. Hét órán keresztül egyfolytában dolgozik, mígnem reggelre mindkét szerkezet működőképes, s a hajó a tervezett időpontban, délelőtt tízkor ki is fut a nyílt óceánra; az Edison-cégnek nem kell kifizetnie a kötbért és a büntetést. [...]

1898-ban úgy ítéli meg, hogy az eddigieknél veszélyesebb vizekre fog evezni, ezért laborját elköltözteti New Yorkból a távoli Colorado Springsbe. [...] Gyakran bezárkózott coloradói laborjába [...] Egyes vélekedések szerint gömbvillámokat sikerült előállítania, de olyanok is vannak, akik leteszik a nagyesküt, hogy Tesla átjárót talált a párhuzamos univerzumok között. Egy különösen kemény szurkolói réteg pedig biztos abban, hogy az időutazás kulcsát fedezte fel. [...] A távirányítás gondolata is megfordul a fejében, és ezen a területen sem marad meg az elméleti síkon: a mai fogalmaknak megfelelő robotot épít (*teleautomatic*-nak nevezte), majd megdöbbszent katonai és polgári szakértők előtt bemutat egy távirányított hajómakettet, felhíva az egyenruhások figyelmét, hogy vízben haladó lövedékek (torpedók) esetében ennek milyen jelentősége lehet a harcászatban. [...]”

Amit a forrásról tudunk: A szerző Tóth Tibor budapesti blogger, a Konteóblog szerzője. 2009-ig rendőrtisztként dolgozott, majd leszerelése után kezdett el blogírással foglalkozni. Eddig két összeesküvés-elmélettel foglalkozó könyve jelent meg a Göncöl Kiadó gondozásában, [tiboru] írói álnéven. Könyveiben nincs állásfoglalás, nem minősít, hanem a legátfogóbb képre törekszik az egyes hipotézisekkel kapcsolatban. A ’konteó’ szó (jelentése: összeesküvés-elmélet) megalkotója is Tóth Tibor – a ’konspirációs teóriák’ kifejezésből alkotta. Magáról vallja: „A konteózást esősorban továbbra is intellektuális játéknak és nagyszerű társasági tevékenységnek tartom. Egy-egy bejegyzésre átlagosan és összesen úgy 16–18 munkaórát szoktam fordítani, noha voltak már két óra alatt megírt posztjaim is, de akadt olyan is, amin legalább 30 órát dolgoztam. A magyaron és a románon kívül angolul és franciául is tudok forráskutatást végezni, de volt már olyan is, hogy netes fordítóval próbáltam örmény nyelvű újságcikket elolvasni egy témáról. Kiváló szórakozás, ajánlom mindenkinek.”¹

¹ Balogh Levente: A konteózás szellemi önvédelem – Interjú Tóth Tibor temesvári születésű budapesti bloggerrel. In: Krónika online. Vez. szerk. Rostás Szabolcs, Kolozsvár, 2014.09.04. URL: <https://kronika.ro/szempont/aa-konteozas-szellemi-onvedelema-a-interju-toth-tibor-temesvari-szuletesu-budapesti-bloggerrel> (Utolsó letöltés: 2018.01.08.)

Poszeidón tajtézkzik

„Elfogult vagyok. De ha már úgy esett, hogy egy görög istentől származom, Poszeidónnál keresve sem találnék jobb szülőt. Persze, azért így is meggyűlt vele a bajom. Nem a legfigyelmesebb apa. De egyik görög isten sem az. Poszeidón legalább bitang erős és (általában) elég jó arc.

Elképesztően laza ahhoz képest, hogy milyen nehéz gyerekkora volt. Ő volt a középső fiú. Mindig a testvéreihez hasonlították, például: Hú, majdnem olyan jóképű vagy, mint Zeusz! Majdnem olyan erős vagy, mint Zeusz! Vagy: Te legalább nem vagy akkora lúzer, mint Hádész! Ezek az évszázadok azért nyomot hagynak egy fiatal srác önbecsülésén.

Hajdanán, amikor Zeusz, Poszeidón és Hádész kockavetéssel osztotta fel a világot, Poszeidóné volt a *második* legnagyobb dobás. El kellett fogadnia, hogy testvére, Zeusz lesz a világ ura, így az idők végeztéig alárendelt szerepbe kerül, de nem panaszkodott. A tengert kapta. [...]

Szép időben Poszeidón aranszekerén szelte a hullámokat, amit egy csapat fehér hippokamposz – aransörényes, bronzpatás, uszonyos ló – húzott. [...] Alászállt az Égei-tenger fenekére, és földrengető-hullámverő erejét latba vetve hatalmas kastélyt emelt igazgyöngyből, tengeri kövekből meg kagylóhéjból. [...] Szigonyát a tengerre szegezte, és a hullámok szép lassan alakot öltöttek. Mire partot értek, fenséges állatok lettek belőlük: mindegyiknek négy hosszú lába és lobogó sörénye volt. Nyerítve, ágaskodva futottak ki a fövényre. [...]

Volt ez a Kassziopéa nevű észak-afrikai királynő – azzal hancegett, hogy ő bizony *sokékal* szebb, mint a néreidák. Poszeidón gyomra nem vette be ezt a pimaszságot. Magához hívatott egy háromszáz méteres húsevő, vérszívó tengeri kígyót, aminek akkora szája volt, hogy egy hegyet is elnyelt volna, és ráküldte az észak-afrikaiakra. [...] Végül, hogy véget vessen az erőszaknak, Kassziopéa a saját lányát, Andromédát kínálta fel a tengeri szörnynek. [...]

A néreidák mind örömmel feleségül mentek volna Poszeidónhoz, az egyikük azonban feltűnően kerülte őt, mert szégyenlős volt, és nem akart férfiakkal ismerkedni. Poszeidón természetesen őt nézte ki magának. A csajt Amphitriténak hívták(...)

Poszeidón és Amphitrité házassága jól sikerült. Boldogok voltak együtt, és három gyerekük született. Az első, Tritón, úgy nézett ki, mint egy férfisellő, de egy helyett két farkuszonya volt. Ő lett Poszeidón hírnöke. [...] Poszeidón és Amphitrité második gyermeke a Rhodé nevű tengeri nimfa volt, ő később Rodosz szigetének védőszentje lett [...] A harmadik gyerek, Kümopoleia, [...] A neve azt jelenti, a Hullámok Vándora, [...] Ő lett a pusztító tengeri viharok istennője, és az egyik százkarú, Briareósz vette feleségül, aki szintén nagydarab, öblös hangú lény volt, és nem zavarta, hogy a felesége egy dömper. [...]"

Riordan, Rick: Poszeidón tajtézkzik. In: Riordan, Rick: Percy Jackson és a görög istenek. (Kaméleon könyvek) Szeged, Könyvmolyképző K., 2017, 167-192. o.